RAMAZAN AYININ HİLÂLİNİ GÖRMEK İÇİN TAKVİMDEN DEĞİL DE TELESKOP GİBİ GÖZETLEME ÂLETLERİNDEN YARARLANMAK CÂİZDİR?

﴾ يجوز الاستعانة بآلات الرصد لرؤية الهلال وليس بالحسابات﴿

[Türkçe – Turkish – تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ümmü Nebil

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿ يجوز الاستعانة بآلات الرصد لرؤية الهلال وليس بالحسابات﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

مراجعة: أم نبيل

2009 - 1430

islamhouse.com

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

SORU:

Hiç şüphesiz Ramazan ayının hilâli 30 saatlik olmadan onu çıplak gözle görmek mümkün değildir. Buna ilâve olarak hava şartları sebebiyle bazen Ramazan ayının hilâlini görmek mümkün değildir. Buna göre yeni ayın görülmesi ve Ramazan ayının başlaması konusunda tahminî hesaplara yönelmek (takvime göre hareket etmek) câiz midir?

Yoksa mübârek Ramazan ayının orucuna başlamadan önce yeni ayı görmemiz mi gerekir?

CEVAP:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Ramazan ayının hilâlini görmek için teleskop gibi gözetleme âletlerinden yararlanmak, câizdir.Mübârek Ramazan ayının başlaması (oruca başlama) veya ayın sona ermesi (bayram etme) konusunda astronomi ilimlerine (takvime) göre hareket etmek ise, câiz değildir. Çünkü Allah Teâlâ ne kitabında, ne de Elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde bize bunu meşrû kılmıştır. Allah Teâlâ, oruca başlamak için ancak Ramazan ayının hilâlini, bayram etmek için ise Şevvâl ayının hilâlini görmeyi bize meşrû kılmıştır. Aynı şekilde hilâli, Ramazan bayram namazı için toplanmak için meşrû kılmıştır. Onu, insanlar ve özellikle hac için vakit ölçüleri olarak tayin etmiştir.

Müslümanın, Ramazan orucu, Ramazan ve Kurban bayramları, Beytullah'ı haccetmek, hatalı olarak adam öldürmenin keffâreti için tutulan oruç veya zıhâr keffâreti için tutulan oruç gibi ibâdetlerden birisi için yukarıda belirtilen vakitlerden başka vakitler tayin etmesi câiz değildir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَٰتٍ مِّنَ
ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ
سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا۟ ٱلْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
١٨٥ ﴾ [سورة البقرة الآية: ١٨٥]

"Ramazan ayı, insanlara hak yolu gösteren, doğruyu ve hak ile bâtılın birbirinden ayırt etmenin açık delilleri olarak Kur'anın (kadir gecesinde) indirildiği aydır. O halde sizden her kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun.Her kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin.Allah, sizin için (dîninde) kolaylık ister,zorluk istemez.Bütün bunlar, orucu bir aya tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine, orucun sonunda (Ramazan bayramında tekbir getirip) Allah'ın adını yüceltmeniz, sizi doğru yola iletmesi (ve size kolaylık sağlamasına karşılık Allah'a) şükretmeniz içindir."[1]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿ ۞ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية: ١٨٩]

"(Ey Peygamber! Ashâbın) Sana hilâlleri sorarlar.(Onlara) de ki: Onlar, insanlar için özellikle hac için vakit ölçüleridir (insanlar, onlarla ibâdetlerinin ve muamelelerinin vakitlerini bilirler)."[2]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

((صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلاَثِينَ.)) [متفق عليه]

"(Ramazan ayının) hilâlini gördüğünüzde oruç tutun.(Şevvâl ayının) hilâlini gördüğünüzde de bayram edin. Eğer (Şaban ayının hilâli) size görünmezse, (oruca başlamak için Şaban ayını,bayram etmek için ise Ramazan ayını) otuz güne tamamlayın."[3]

Buna göre havanın açık veya bulutlu olması halinde hilâli göremeyen kimsenin, Şaban ayını 30 güne tamamlaması gerekir.[4]

Bu, hilâlin başka bir ülkede görülmemesi halindeki hükümdür. Şayet hilâl, başka bir ülkede görüldüğü şer'î olarak sâbit olursa, ilim ehlinin çoğunluğunun görüşüne göre bu takdirde onların oruç tutmaları gerekir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[1] Bakara Sûresi:185
[2] Bakara Sûresi:189
[3] Buhârî, hadis no:1909, Müslim, hadis no: 1081
[4] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları, cilt:10, sayfa: 100